

Komunikační doporučení

NÁRŮST NELEGÁLNÍ MIGRACE PŘES ČR

Připravil Krizový informační tým
Ministerstva vnitra České republiky

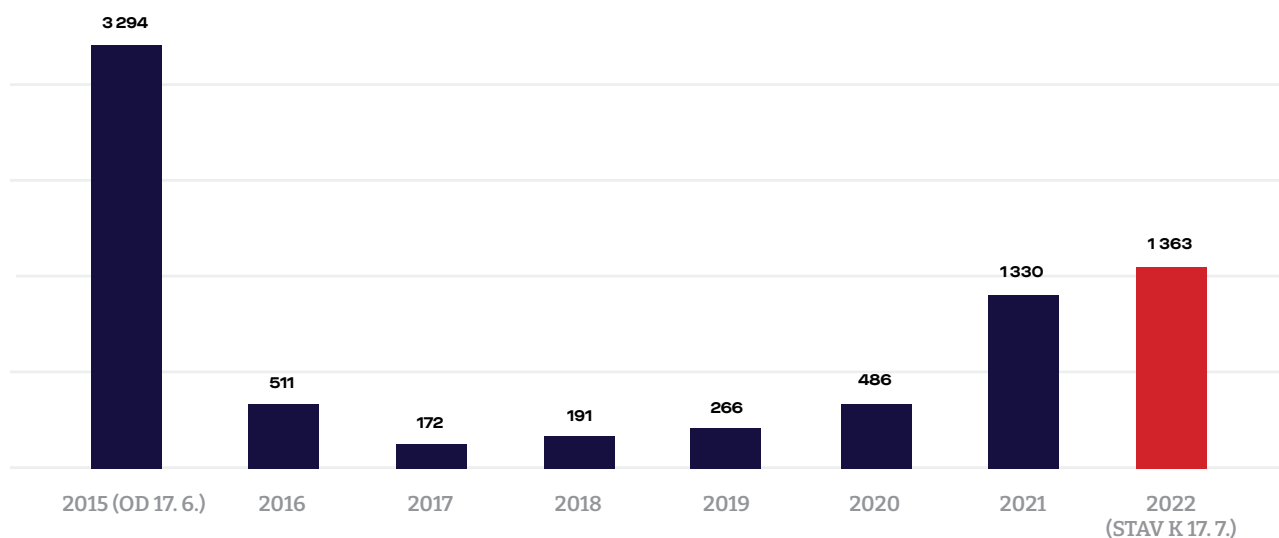
Aktualizováno 29. 7. 2022

Shrnutí

Česká republika zaznamenává zvýšenou tranzitní nelegální migraci. V posledních dvou měsících počty zadržených již přesahují hodnoty z doby migrační krize v roce 2015. Na převážení uprchlíků se podílí i občané Ukrajiny.

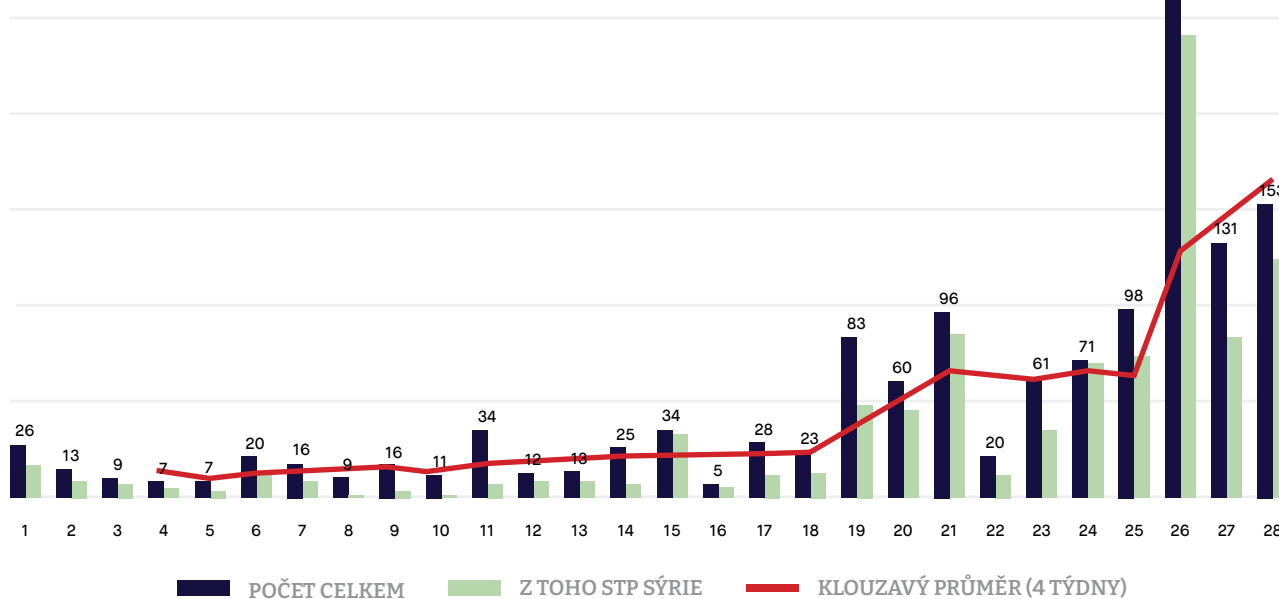
VÝVOJ TRANZITNÍ MIGRACE V LETECH 2015-2022

Zdroj: ŘSPR

TÝDENNÍ VÝVOJ TRANZITNÍ MIGRACE 2022

Zdroj: ŘSPR

Komunikační rizika

Ilegální migrace z Afriky a Blízkého východu byla pro českou i světovou dezinformační scénu tématem číslo jedna od vypuknutí migrační krize v roce 2015 až do minulého roku. Lze proto očekávat, že nárůst nelegální migrace přes Českou republiku bude zneužit jak pro vyvolání strachu a odpoutání pozornosti od ruské invaze, tak pro očernění uprchlíků z Ukrajiny a politický souboj. **Celkově má zvýšená nelegální migrace potenciál vyvolat nenávistné reakce, protesty v ulicích s narušení veřejného pořádku a šíření konspiračních teorií.**

Ilegální migranti jsou navíc obětí organizovaného zločinu, jehož členové je obvykle přivádí za naše hranice a nechávají napospas ve volné krajině. Je to tedy "viditelný problém" destruuující pocit bezpečí v konkrétních lokalitách.

KVALIFIKACE KOMUNIKAČNÍHO RIZIKA

Veřejné mínění

Strach z nelegální migrace českému veřejnému mínění dlouho dominoval. **Většina společnosti - přes 80 % - odmítala solidární přijímání žadatelů o azyl**, takzvané kvóty, a jejich příchod si silně spojovala s Islámem, narušením tradičních hodnot a terorismem ^[1].

Ačkoli téma v posledních parlamentních volbách ustoupilo do pozadí, nelze předpokládat, že se česká veřejnost pod vlivem ruské invaze na Ukrajinu stala tolerantnější. Na druhou

[1] Zdroj: STEM, Horká témata EU, Studie z dat 2020-2021

stranu migrace se pravděpodobně nestane znovu tím hlavním společenským tématem, neboť lidé prožívají vážnější a reálnější problémy.

Média

Média zatím nevěnují tématu pozornost, což dává prostor jej aktivně formovat a utvářet. Z důvodu zahlcení podstatnějšími otázkami se nedá čekat, že by jej masově „tlačili“, ale nelze vyloučit, že jej zneužijí noviny a televize vlastněné nebo blízké hnutí ANO a také dezinformační scéna.

Hlavní doporučení

1. Představit a ukázat policejní opatření, včetně těch chystaných, proti dalšímu nárůstu nelegální migrace.
2. Přehledně vysvětlit, jaký je rozdíl mezi uprchlíky z Ukrajiny a nelegálními migranty.
3. Aktivně situaci rámovat, například vyzdvižením konkrétního případu.
4. Předcházet symbolickým incidentům, například v podobě zaplnění Hlavního nádraží v Praze.
5. Komunikovat s experty a občanskou společností, která se tématu migrace dlouhodobě věnuje.

Kvalifikace komunikačních rizik

RIZIKO	MÍRA HROZBY [2]	INDIKÁTORY [3]	OPATŘENÍ KRIT	DALŠÍ OPATŘENÍ [4]
1	Zanedbatelná hrozba	Situace je klidná , je klidná, o tématu se ve veřejném prostoru komunikuje fakticky a korektně a hrozba, že by se to změnilo, je zanedbatelná (je to téma, které není kontroverzní / není o něj zájem); zanedbatelné dopady v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku.	Není nutné komunikovat. Ale je vhodné komunikovat průběžně, preventivně a proaktivně a poskytovat informace a data k tématu	Podpora mediální gramotnosti.
2	Mírná hrozba Je vhodné, nikoliv však nutné komunikovat	Hrozí zmatení veřejnosti a neshoda na cílech a opatřeních, znejistění veřejnosti, nárůst obav a pochyb (např. je to komplikované téma s potenciálem rozdělit společnost), téma zatím nerezonuje na kvazi-mediální scéně dopady do oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku jsou zatím zanedbatelné.	Je žádoucí komunikovat průběžně, preventivně a proaktivně a poskytovat informace a data k tématu.	Podpora mediální gramotnosti, zapojení nevládního sektoru v úsilí tzv. „očkovat“ lidi proti dezinformacím apod. (např. formou online her), koordinovat / informovat ÚV a další relevantní instituce.
3	Střední hrozba Je velmi žádoucí komunikovat	Hrozí nadměrná pozornost mainstreamových médií a dezinterpretace situace , které mohou zneužít anti-systémoví aktéři a/nebo příslušníci radikálně-populistické části politického spektra. Situace má potenciál vyvolat či již vyvolala nenávistné reakce a veřejné akce s dopadem na bezpečnost a veřejný pořádek, vč. porušování zákona (přestupky), zatím pod kontrolou P ČR (koná v souladu se svými pravomocemi). Šíří se dezinformace (zatím nepronikly výrazně do seriózních/důvěryhodných médií/kanálů), tématu se živě věnují systémoví aktéři a/nebo příslušníci radikálně-populistické části politického spektra.	Last-minute prebunking na sociálních sítích, lines to take/ memo komunikátorům ve státní správě, briefingy pro vybraná média /odborníky, zapojení mluvčích hlav / podporovatelů.	Relevantní složky (CHH MV, P ČR / další bezpečnostní složky) konají v souladu se svými pravomocemi; lze vypracovat reporty (CHH MV, další) o situaci s riziky + doporučeními; lze vypracovat různá právní stanoviska (MV dělá, např. jak se má P ČR stavět k určitému problému, např. šibenice) apod., dát vědět ÚV (koordinovat)
4	Silná hrozba Je nutné komunikovat	Dezinformace pronikly do seriózních/důvěryhodných médií/kanálů (tj. je to téma, které rezonuje); anti-systémoví aktéři a/nebo příslušníci radikálně-populistické části politického spektra téma aktivně zneužívají, dochází k častému porušování zákona (přestupky i vážnější trestné činy, výhrůžky, šíření poplašné zprávy, aktivizace nelegálních ozbrojených spolků apod.); je silně pravděpodobné zapojení cizí moci.	Na prebunking je pozdě, je třeba intenzivně komunikovat: odhalovat manipulativní techniky nepřítele a debunkovat, provést tzv. naming and shaming; zaslat lines to take všem, adresovat podprahové obavy (stát to má pod kontrolou apod.). Spolupráce s platformami (Meta, Google), příp. s Evropskou službou pro vnější činnost a dalšími zahraničními partnery na koordinaci/amplifikaci sdělení. Koordinovaná medializace opatření bezpečnostních složek/justice ve stíhání a vyšetřování trestné činnosti.	Relevantní složky (CHH MV, P ČR / další bezpečnostní složky) konají v souladu se svými pravomocemi mj. k potlačování trestné činnosti; lze svolat jeden z mnoha výborů BRS (zpravodajský, pro hybridní působení, pro zahraniční bezpečnost apod.), případně i samotnou BRS; lze vypracovat analytické zprávy (MV ve spolupráci se zpravodajskými službami) s vyhodnocením rizik apod.
5	Akutní hrozba Je nutné komunikovat velmi aktivně	Nastalo akutní ohrožení bezpečnosti a veřejného pořádku (násilí, střety, útoky na bezpečnostní složky, terorismus) a narušování demokratického zřízení státu; je prokazatelné zapojení cizí moci.	Robustní komunikace, spolupráce s platformami, zahraničními partnery.	Dle potřeby lze svolat BRS, vyhlásit nouzový stavu, případně učinit další zákonná opatření k omezení negativních dopadů situace apod. Pokud mezinárodní / obranná rovina pak spolupráce s MZV / MO.

Aktualizováno 27. 7. 2022

[2] Tj. jak závažná bude situace, když nebudeme komunikovat. Přehled je orientační a není nutné, aby se vyskytovaly všechny indikátory současně.

[3] A to podle mediálního šíření (na dezinformační-scéně/v seriózních médiích), dopadů v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku, vč. dopadů na ústavněprávní uspořádání státu (např. protesty, porušování zákona, narušování demokratických procesů apod.).

[4] Nekomunikační, pouze pro přehled doplňujících opatření (některá opatření jsou dlouhodobá a přesahují trvání jednotlivých kauz/komunikačních kampaní).

Podrobné informace

NELEGÁLNÍ MIGRACE V ČESKÉ REPUBLICE

Česká republika v posledních dvou měsících zaznamenává **zvýšenou tranzitní nelegální migraci, kdy měsíční počty zadržených již přesahují úroveň z doby migrační krize v roce 2015**. Tehdy bylo od počátku posílených opatření v polovině června do konce roku zjištěno 3 294 osob ^[5].

V letošním roce bylo do poloviny července při nelegální tranzitní migraci zajištěno 1 363 osob, což je více než za celý rok 2021, kdy jich bylo 1 330 ^[6]. Pokud bude tento trend pokračovat i v následujících měsících, počty zajištěných migrantů dosáhnou hodnot z roku 2015.

- V květnu bylo zadrženo 264, v červnu 356 a v červenci jen za prvních 17 dní dalších 451 osob. Převažují Syřané, kteří představují více než 2/3 všech zadržených.
- Migranti do České republiky přicházejí přes tzv. západobalkánskou trasu, na níž se do konce června uskutečnilo více než 55 tisíc nelegálních překročení hranice Evropské unie.
- Migranti na Balkán většinou přicházejí z Turecka, kde již delší dobu pobývali. A v tomto regionu se nadále nachází další tisíce lidí, kteří zde uvízli v důsledku proti-covidových opatření a chtějí pokračovat dále do Evropy

[5] Viz: Zpráva o situaci v oblasti migrace ke dni 15. ledna 2016 (č.j.: 107/16, projednáno vládou 3. 2. 2016)

[6] Nelegální tranzitní migrace v roce 2021 významně vzrostla. Celkově bylo zajištěno 1 330 osob, což představovalo meziroční nárůst o 174 %. Nejčastěji se jednalo o občany Afghánistánu, Sýrie a Maroka, kteří tvořili téměř 80 % všech zjištěných nelegálně tranzitujících osob. Tranzitní nelegální migrace v České republice byla ovlivněna vývojem na východní středomořské trase do Řecka a zejména migračními pohyby na tzv. balkánské trase. Ačkoliv byla její úroveň druhá nejvyšší od roku 2015, Česká republika zůstávala pro nelegální migraci z rizikových oblastí tranzitní zemí.

Více viz: Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2021 (č.j.: 800/22, projednáno vládou 14. 7. 2022)

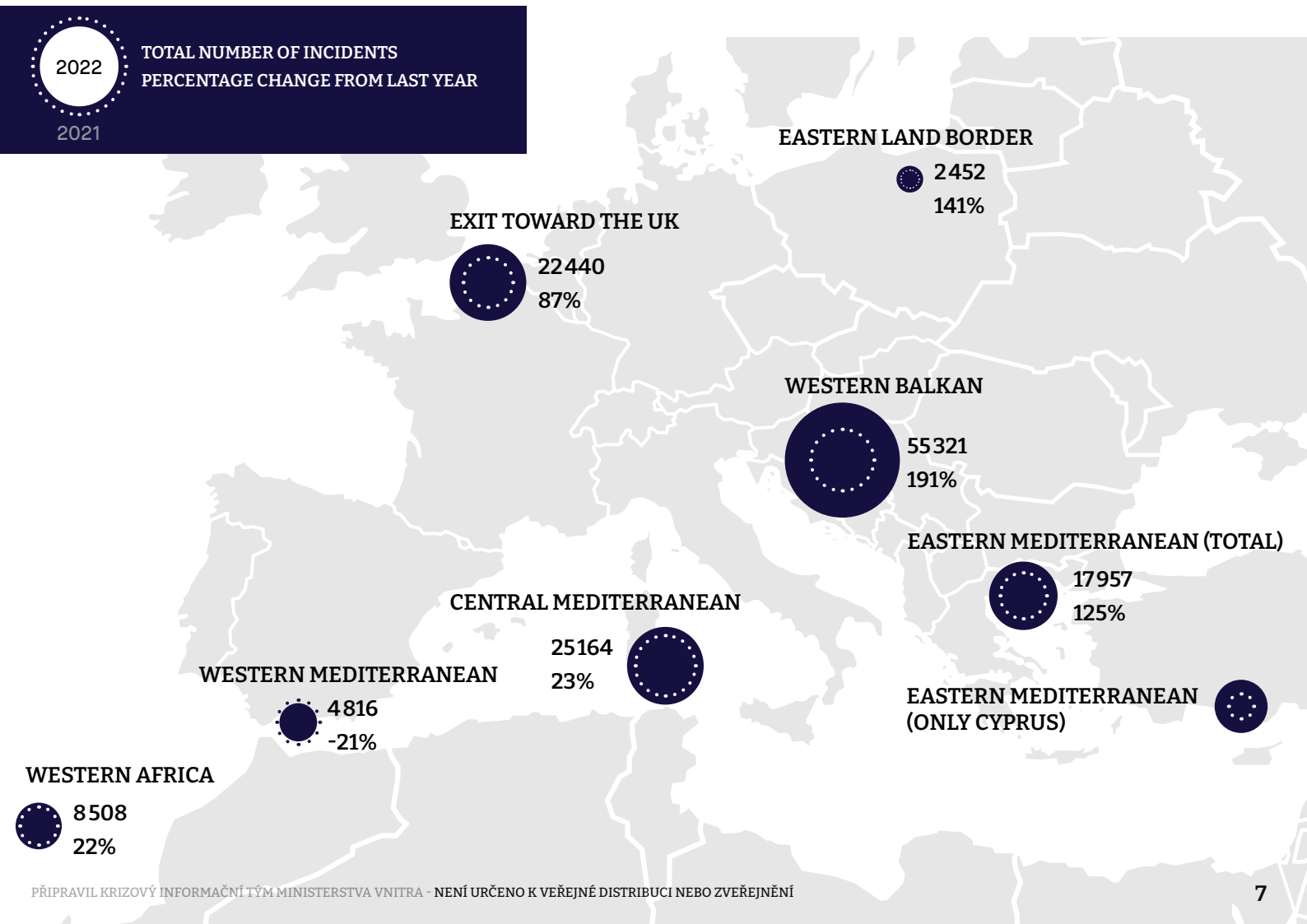
Nelegální migrace do Evropské Unie

Od vrcholu migrační krize v roce 2015 se počet nelegálních příchodů do Evropské unie výrazně snížil. V minulých měsících ovšem začal znovu strmě vzrůstat. **V první polovině roku 2022 jich bylo podle předběžných výpočtů bezmála 115 tisíc, což je o 84 % více než loni [7].**

Nejvýraznější nárůst byl zaznamenán na západobalkánské trase, kde se počet odhalení zvýšil téměř trojnásobně ve srovnání s prvním pololetím roku 2021 [8]. Lze to přičíst zejména pokusům o překročení hranice ze strany migrantů, kteří se již na západním Balkáně nacházejí.

NUMBER OF ILLEGAL BORDER-CROSSINGS JAN-JUN 2021/2022

Zdroj: Frontex

- Nelegální vstupy na západobalkánské trase představují letos bezmála polovinu všech nelegálních vstupů do Evropské unie.
- Migranti na této trase byli nejčastěji státními příslušníky Sýrie, Afghánistánu, Turecka a Pákistánu.
- Nejvíce migrantů, kteří v letošním roce přišli do Evropské unie, pocházelo z Afghánistánu [9].

ROUTE	JANUARY -JUNE 2022	JUNE 2022	JAN-JUNE 2021 /JAN-JUNE 2022	TOP NATIONALITIES
Central Mediterranean	25 164	5 651	+23%	Bangladesh, Egypt, Tunisia
Eastern Mediterranean	17 957	2 220	+125%	Nigeria, Syria, Congo (Kinshasa)
Western Mediterranean Sea	17 957	2 220	+125%	Nigeria, Syria, Congo (Kinshasa)
Western African	8 508	341	+22%	Morocco, sub-Saharan Africa
Eastern Border	2 452	204	+141%	Ukraine, Iraq, Belarus
Western Balkans	55 321	14 136	+191%	Syria, Afghanistan, Turkey
Channel	22 440	4 938	+87%	Afghanistan, Syria, Iraq

Evropská unie odhaduje, že objem nelegální migrace bude výrazně narůstat. Ve zbytku léta by měly do Evropy dorazit další desítky tisíc migrantů, přičemž hrozí, že jejich počty porostou i nadále kvůli socioekonomickým dopadům ruské agrese na Blízkém východě a v severní Africe.

[7] <https://frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/eu-external-borders-in-june-western-balkan-route-most-active-opV0mM>

[8] Osoby prchající z Ukrajiny a vstupující do Evropské unie přes hraniční přechody nejsou součástí údajů o zjištěných nelegálních vstupech. Podle nejnovějších údajů agentury Frontex uprchlo z Ukrajiny od začátku války 7,2 milionu lidí.

[9] Viz: <https://migration.iom.int/europe/arrivals?type=arrivals>

Veřejné mínění

České veřejné mínění je extrémně kritické ohledně migrace, především z MENA a Afriky: Ještě v roce 2021 nesouhlasilo 84 % Čechů se solidárním přijímáním žadatelů o azyl v rámci EU, což byl důsledek politického tlaku proti tzv. kvótám (STEM).

Tento odpor je především daný strachem z odlišných kultur, Muslimů a spojováním migrace s terorismem. Muslimové patří ke skupině, kterou by nechtělo za souseda 66 % lidí. Obava je takřka stejná jako z lidí s kriminální minulostí (CVVM 2020).

I z toho důvodu očekáváme, že na to Ruská invaze neměla příliš velký vliv.

Společnost je celkově vyčerpána a plná obav o svoji vlastní ekonomickou budoucnost: Jen 16 % společnosti se domnívá, že české společnost směřuje správným směrem - nejméně od roku 2009. Jen 55 % společnosti se do budoucnosti dívá s obavami, což je historicky nejvíce od začátku měření v roce 1997 (STEM).

Podpora válečných uprchlíků z Ukrajiny je velmi křehká: Zhruba polovina společnosti podporuje dočasnou ochranu pro Ukrajince, kteří prchají před válkou. Od začátku invaze narost rychle počet těch, kteří jsou rozhodně proti a mohou být velmi silnými kritiky v médiích. Jen 40 % to ale podporuje v případě, že by to mělo finanční dopad na ně samotné. Navíc dvě třetiny obyvatel se obávají, že to zhorší finanční situaci domácností v ČR. Je potřeba dodat, že Češi se až do invaze nedívali obecně na Ukrajinu a obyvatele Ukrajiny s velkými sympatiemi. (Zdroj: STEM)

Podrobná doporučení

Současnou migrační vlnu z Blízkého a Středního východu nelze snadno zasadit do předpřipraveného komunikačního narativu „za válku, světové i domácí problémy může Putin“. Ačkoli je nárůst počtu uprchlíků, kteří směřují do Evropy, bezpochyby ovlivněn ruskou zahraniční politikou, nelze jej tímto způsobem zcela vysvětlit.

Značné komunikační riziko představuje skutečnost, že většinu odhalených převaděčů tvoří občané Ukrajiny, přičemž někteří z nich dokonce získali v České republice dočasnou ochranu. Je proto třeba zdůraznit, že vůči převaděčům je uplatňován tvrdý postup, a vysvětlit, jak je s nimi trestně-právně nakládáno.

V komunikaci směrem k veřejnosti naopak doporučujeme potlačit sdělení, že vůči nelegálním migrantům, kteří nepocházejí z Ukrajiny, uplatňuje Česká republika represivní přístup. Účelnějším se jeví zdůrazňovat, že naše země není jejich cílovou destinací a většina jich pokračuje směrem do západní Evropy.

Současně je vhodné vypracovat sdělení jak pro nelegální migranty, tak pro české občany, že kapacity České republiky pro přijímání dalších uprchlíků jsou vyčerpány. Zdůraznit, že naše země důsledně uplatňuje readmise, vyhošťování a předávání v rámci dublinského transferu. A ujistit, že dodržujeme platné právní předpisy.

Ke zvážení jsou konzultace se zmocněnkyní vlády pro lidská práva a rovněž se zástupci iniciativy Hlavák a Konsorciem nevládních organizací pracujících s migranty, neboť nelze vyloučit, že se nelegální migranti znovu ve větších počtech začnou shromažďovat na pražském hlavním nádraží.

Vaše dotazy jsme připraveni
zodpovědět na adrese
krit@mvcv.cz